

กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

กลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

Strategies for the Development of Rajabhat University Teachers' Research

Competencies in the Lower Northern Region

ขวัญดาว แจ่มแจ้ง¹, रेखा อรัญวงศ์², ปาจริย์ ผลประเสริฐ³

Kwadow Jamjang, Rekha Aranwong, Pajaree Polprasert

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการวิจัยที่จำเป็นของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง 2) ศึกษาระดับสมรรถนะด้านการวิจัยที่จำเป็นของอาจารย์ 3) พัฒนากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์ และ 4) ประเมินกลยุทธ์ วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการวิจัยที่จำเป็นของอาจารย์ โดยศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการวิจัยที่จำเป็นจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการงานวิจัยจำนวน 5 คน วิเคราะห์เนื้อหา นำไปกำหนดองค์ประกอบและตัวแปรสังเกตได้ของสมรรถนะด้านการวิจัยที่จำเป็น แล้วนำไปสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 288 คน สกัดองค์ประกอบและตัวแปรด้วยวิธีแวริแมกซ์ 2) ศึกษาระดับสมรรถนะการวิจัยของอาจารย์และวิเคราะห์ช่องว่างสมรรถนะที่มีอยู่จริงกับที่คาดหวัง โดยการสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์จำนวน 265 คน 3) พัฒนากลยุทธ์ โดยใช้ข้อมูลจากผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 2 และผลการประเมินคุณภาพการศึกษา รวมทั้งแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อมจากผู้บริหารจัดการงานวิจัย จำนวน 15 คน นำมาจัดทำร่างการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อม ให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่างพิจารณาในการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำร่างกลยุทธ์ ตรวจสอบความถูกต้องของกลยุทธ์โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ 4) ประเมินกลยุทธ์ที่ปรับปรุงแล้ว โดยประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์ โดยผู้บริหารงานวิจัยระดับคณะและสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 25 คน ผลการศึกษาพบว่า

1. องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการวิจัยที่จำเป็นของอาจารย์มี 10 องค์ประกอบ 75 ตัวแปรสังเกตได้
2. ผลการวิเคราะห์สมรรถนะด้านการวิจัยที่เป็นจริงของอาจารย์ โดยภาพรวมพบว่าระดับสมรรถนะด้านการวิจัยส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง-มาก และพบว่าสมรรถนะด้านความสามารถเสนอผลงานวิจัยเพื่อจดสิทธิบัตรอนุสิทธิบัตรได้ มีระดับสมรรถนะอยู่ในระดับน้อย รองลงมาคือ ด้านความสามารถเสนอผลงานวิจัยในที่ประชุมทั้งระดับชาติ และนานาชาติ ผลการวิเคราะห์ค่าช่องว่างของสมรรถนะด้านการวิจัยพบว่าสมรรถนะที่ต้องให้ความสำคัญและนำไปทำกลยุทธ์ในการพัฒนา 3 อันดับแรกได้แก่ 1) สามารถเสนอผลงานวิจัยเพื่อจดสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตรได้ 2) สามารถเข้าถึงแหล่งทุนและรู้จุดประสงค์ของแหล่งทุน 3) สามารถเสนอผลงาน วิจัยในที่ประชุมทั้งระดับชาติ และนานาชาติ
3. กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง มี 6 กลยุทธ์ได้แก่ 1) เพิ่มขีดสมรรถนะนักวิจัยทุกระดับ 2) ปรับรูปแบบการสร้างเครือข่ายเพื่อขยายความร่วมมือในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัย ระหว่างองค์กรภายในมหาวิทยาลัย และองค์กรภายนอกทั้งในประเทศและต่างประเทศ

¹ นักศึกษาปริญญาโทบัณฑิตสาขายุทธศาสตร์การบริหารและการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

3) ส่งเสริมความสามารถในการบริหารจัดการงานวิจัย 4) พัฒนาระบบและกลไกสนับสนุนการวิจัย 5) ประสานความร่วมมือเครือข่ายสนับสนุนการวิจัยแบบพหุภาคีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น 6) ส่งเสริมการเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัย

4. ผลการประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์พบว่า โดยภาพรวมทั้ง 6 กลยุทธ์ มีความสอดคล้องในระดับมากที่สุด ความเหมาะสมในระดับมาก ความเป็นไปได้ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด

Abstract

The purposes of this research were, 1) to study the factors of necessary research competencies of the Rajabhat University teachers in the Lower Northern region, 2) to study the level of teachers' research competencies, 3) to develop the strategies for teachers' research competency development, and 4) to assess the developmental strategy. The procedure was divided into 4 steps as follows: 1) studying the factors of necessary research competencies by learning from documents, concepts, theories, and related research and interviewing five experts in research management, content analysis, specifying the factors and observable variables. After that, questioning the opinions of 288 research administrators and selecting the factors and variables by Varimax Rotation, 2) studying the level of teachers' research competencies and analyzing the gap of the existent and expected competencies by interviewing 265 teachers' opinions, 3) developing the strategies by collecting data from the study in the second step with the result of educational quality assessment and the concept of environmental factors from 15 research administrators, and then setting a plan for environmental factors analysis and inviting the research scholars from the lower Northern Rajabhat Universities to join workshop in order to draft the strategy and assess an accuracy of the strategies by connoisseurship, and 4) assessing the improved strategies about the consistency, suitability, feasibility and utility of the strategies by 25 research administrators of Faculties and Research and Development Institutes of the lower Northern Rajabhat Universities.

The findings were as follows:

1. There were 10 factors of the teachers' necessary research competencies and 75 observable variables.

2. The results of teacher's necessary research competency analysis as a whole were at an average to a high level. The research competencies for registering a patent and petty patent were at a low level, followed by the ability of research presentation in the national and international conferences. The result of the research's gap analysis was found that there were three competencies that should be paid attention and developed as the strategies: 1) being able to present the research for registering a patent and petty patent, 2) being able to reach the capital and know the capital's goal, and 3) being able to present the research at both national and international conferences.

3. The strategies for the development of Rajabhat University teachers' research competencies in The Lower Northern region consisted of 6 ones, namely 1) increasing all levels of researchers' competencies, 2) adjusting the pattern of building a network to broaden cooperation of research competency development between the organizations in the university and external organizations both in national and international, 3) promoting the ability in research management, 4) developing research

system and machinery, 5) coordinating the research supporting multilateral network for local development, and 6) promoting the publication and transfer knowledge from the research.

4. The results of strategy's consistency, suitability, feasibility and utility assessment were found that the strategy's consistency was at a highest level, whereas the suitability and feasibility were at a high level and utility was at the highest level.

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจหลักในการจัดการเรียน การสอน การบริการทางวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม และการวิจัย ซึ่งการวิจัยมีบทบาทสำคัญ ในการสร้างความรู้เพื่อส่งเสริมภารกิจหลัก ซึ่งสอดคล้อง กับ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้ จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานอุดมศึกษาไทยปี 2549 - 2553 โดย สกอ. ได้เล็งเห็นว่าควรเร่งสร้าง นักวิจัยมืออาชีพในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดองค์ ความรู้ใหม่ๆ รวมทั้งการเพิ่มสิทธิบัตรให้เกิดขึ้นใน สถาบันอุดมศึกษา อีกทั้งจากการจัดอันดับมหาวิทยาลัยใน เอเชียในปี ค.ศ.2000 เกณฑ์ในการจัดอันดับให้ความสำคัญกับคุณภาพของงานวิจัย (Research Quality) ถึง 60% และขณะนั้นมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัย อื่นๆ ต้องรับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงาน ต่างๆ ได้แก่ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) และ สกอ. ซึ่งได้กำหนดตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวกับความจำเป็นในการ พัฒนาสมรรถนะนักวิจัยไว้ด้วย

ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น ความสำเร็จ และคุณภาพมหาวิทยาลัย บ่งบอกได้ว่า มาจากการ พัฒนารูปแบบสมรรถนะของบุคลากร (University of Rochester, 2000 อ้างถึงใน อังคินันท์ อินทรกำแหง และทัศน ทองภักดี, 2549) สมรรถนะด้านการวิจัยจึง เป็นคุณลักษณะสำคัญที่ควรได้รับการพัฒนาให้เกิดขึ้น กับ บุคลากร (การเปรียบเทียบตัวบ่งชี้ สกอ. 2551 - 2553 สมศ. 2549 - 2553 และ ก.พ.ร. 2552, ม.ป.ป) ส่วน ปัญหาเกี่ยวกับงานวิจัยของไทยนั้น จากรายงานวิจัยเรื่อง อุดมศึกษาไทย : วิฤตและทางออก (คณะนักวิจัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540) ได้ระบุถึงปัญหา วิฤตด้านผลงานวิจัยว่าส่วนใหญ่ไม่ได้มาตรฐาน ไม่ครบ วงจร ไม่เพียงพอที่จะใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของสุวิมล ราชธนบริบาล, 2541 (อ้างถึงใน พงษ์พัชรินทร์ พุฒวนะ, 2545) ที่ได้ศึกษาพบว่า ปัญหา

ของการทำวิจัยที่สำคัญคือ อาจารย์ไม่มีเวลาทำวิจัย หรือ ทำวิจัยไม่มีคุณภาพ ไม่สามารถตอบสนองความต้องการ ในการแก้ปัญหาของสังคมได้ และยังพบว่า คณะและ ภาควิชา ไม่มีทิศทางวิจัยที่ชัดเจน นักวิจัยใหม่ขาดพี่เลี้ยง ในการทำวิจัยที่มีคุณภาพ อาจารย์ไม่ได้รับการพัฒนา ฝึกอบรมในเรื่องการวิจัยอย่างถูกต้อง จากปัญหาเหล่านี้ ถ้ามีการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์จะช่วย แก้ปัญหาได้ทั้งด้านบุคลากรและด้านการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์และมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จัดอยู่ใน มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งแต่เดิมนั้น ทั้ง 4 มหาวิทยาลัยอยู่ในกลุ่มมหาวิทยาลัยพุทธชินราช มี กิจกรรมในการพัฒนามหาวิทยาลัยร่วมกันอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังเป็นสมาชิกของเครือข่ายการวิจัยภาคเหนือ ตอนล่างด้วย บริบทการดำเนินการกิจด้านการวิจัยจึงมี ความคล้ายคลึงกัน ดังนั้นการกำหนดขอบเขตการทำวิจัย ที่ครอบคลุมมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 4 ดังกล่าวจึงมีความ เหมาะสม เมื่อพิจารณาแผนยุทธศาสตร์พบว่าทุก มหาวิทยาลัย กำหนดประเด็นกลยุทธ์พัฒนานักวิจัยไว้ แต่เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านการวิจัยของทั้ง 4 มหาวิทยาลัยพบว่ามีผลประเมิน อยู่ในระดับต่ำ จึงมีความจำเป็นที่จะพัฒนานักวิจัยของ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

จากความเป็นมาและปัญหาของการวิจัย ดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่าหากจะส่งเสริมการวิจัยให้ได้ผล จริงจึงต้องจัดการพัฒนาสมรรถนะอาจารย์ด้านวิจัยอย่าง สม่ำเสมอและต่อเนื่อง และจำเป็นต้องศึกษาหาวิธีการ ดำเนินงานที่คาดว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จ โดยการกำหนด กลยุทธ์ในการพัฒนาสมรรถนะอาจารย์ด้านการวิจัย กลยุทธ์ที่พัฒนาได้มีองค์ประกอบสำคัญได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ มาตรการ และตัวชี้วัด ซึ่งจะเป็นแนวทางสำคัญการ พัฒนางองค์กรด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยทั้งในระดับ

นโยบาย ระดับบริหาร และระดับปฏิบัติการ ให้สามารถดำเนินการด้านการวิจัยได้ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการวิจัยที่จำเป็นสำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง
- 2. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง
- 3. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง
- 4. เพื่อประเมินกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการวิจัยที่จำเป็นสำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านสมรรถนะทางการวิจัย วิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์ข้อมูลกำหนดองค์ประกอบหลัก เพื่อใช้เป็นกรอบในการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารจัดการงานวิจัย จำนวน 5 คน วิเคราะห์เนื้อหา กำหนดองค์ประกอบและตัวแปรสังเกตได้ของแต่ละองค์ประกอบ แล้วนำไปศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการวิจัยที่จำเป็นสำหรับอาจารย์ ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามซึ่งมีความเชื่อมั่น 0.92 เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 288 คน ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อดูการเกาะกลุ่มของตัวแปร โดยเลือกสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principle Components Extraction) ด้วยวิธีแวนิแมกซ์ (Varimax Rotation) ได้กลุ่มตัวแปร แยกออกตามองค์ประกอบหลัก โดยตั้ง

เกณฑ์ในการพิจารณาองค์ประกอบคือ องค์ประกอบนั้นต้องมีค่าไอเกน (Eigen value) ตั้งแต่ 1.00 ขึ้นไป จำนวนตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไปและตัวแปรแต่ละตัวในองค์ประกอบนั้นต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไป ค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy มีค่าเข้าใกล้ 1 และค่า Bartlett's Test of Sphericity มีนัยสำคัญขององค์ประกอบและตัวแปรที่ได้คือสมรรถนะด้านการวิจัยที่จำเป็นสำหรับอาจารย์ จึงใช้เป็นกรอบเนื้อหาในการจัดทำแบบสอบถามเพื่อศึกษาระดับสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์ในการศึกษาขั้นตอนที่ 2

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสมรรถนะการวิจัยของอาจารย์ และวิเคราะห์ช่องว่างของสมรรถนะ (GAP analysis) ระหว่างสมรรถนะที่เป็นจริงกับสมรรถนะที่คาดหวัง เพื่อกำหนดสมรรถนะที่สำคัญในการพัฒนา ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง สร้างตามกรอบเนื้อหาองค์ประกอบทั้ง 10 องค์ประกอบ 75 ตัวแปรสังเกตได้ที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 แบบสอบถามมีความเชื่อมั่น 0.98 รวบรวมข้อมูลจากอาจารย์จำนวน 265 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ชื่อมหาวิทยาลัยและคณะเป็นตัวแปรแบ่งชั้น สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : SD) และคำนวณค่าช่องว่างของสมรรถนะโดยการหาความต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างสมรรถนะการวิจัยที่เป็นจริง และสมรรถนะการวิจัยที่คาดหวัง กำหนดให้สมรรถนะที่มีค่าช่องว่างต่ำกว่า -1.20 เป็นสมรรถนะที่สำคัญในการพัฒนาซึ่งมีทั้งหมด15 ตัวแปรนำไปใช้ในการจัดทำร่างปัจจัยสภาพแวดล้อมในขั้นตอนที่ 3

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง โดย 1) ศึกษาผลการประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และศึกษาแนวคิดผู้บริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่างจำนวน 15 คน สังเคราะห์ข้อมูล แล้วนำผลที่ได้มาประกอบกับผลการวิเคราะห์ช่องว่างของสมรรถนะในขั้นตอนที่ 2 มาจัดทำร่างปัจจัยสภาพแวดล้อม โดยใช้หลักการบริหาร 4M เป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน

และใช้ PEST Analysis เป็นกรอบในการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก 2) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย ประกอบด้วย รองอธิการบดี ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา คณบดีหรือรองคณบดีที่รับผิดชอบด้านการวิจัย หรือผู้บริหารจัดการงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 11 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านกลยุทธ์จำนวน 1 คน ทำหน้าที่เป็นวิทยากรกระบวนการ ดำเนินการโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกันทบทวนผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ SWOT และประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค จัดทำตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ ร่างวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ มาตรการ ตัวชี้วัด 3) ตรวจสอบความถูกต้องของกลยุทธ์โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 7 คน ประเด็นในการพิจารณา คือ ความเพียงพอของข้อมูลประกอบการจัดทำกลยุทธ์ ความถูกต้องของโครงสร้างกลยุทธ์ ความเชื่อมโยงสอดคล้องกันของวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ มาตรการ ตัวชี้วัด สภาพแวดล้อมภายนอก และสภาพแวดล้อมภายใน ผู้วิจัยนำผลการวิพากษ์มาปรับปรุงกลยุทธ์ก่อนนำไปประเมินในขั้นตอนที่ 4

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินกลยุทธ์ที่ได้จากขั้นตอนที่ 3 โดยผู้บริหารงานวิจัยระดับคณะและสถาบันวิจัยและพัฒนา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 25 คน ประเด็นการประเมินคือ 1) ความสอดคล้อง เป็นการพิจารณาถึงความเชื่อมโยงอย่างสมเหตุสมผลระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ของกลยุทธ์ ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ มาตรการ ตัวชี้วัด 2) ความเหมาะสม เป็นการพิจารณาว่ากลยุทธ์สามารถนำมาใช้เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบจากอุปสรรค สามารถใช้โอกาสจากภายนอก และใช้จุดแข็งให้เป็นประโยชน์ในการดำเนินการ หลีกเลี่ยงส่วนที่เป็นผลมาจากจุดอ่อน 3) ความเป็นไปได้ เป็นการพิจารณาว่ากลยุทธ์มีโอกาที่จะประสบความสำเร็จในการนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์บนพื้นฐานของทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กร พื้นฐานของสภาพแวดล้อม โครงสร้างองค์กร และเทคโนโลยี และ 4) ความเป็นประโยชน์ เป็นการพิจารณาความเป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับบุคลากรทุกฝ่ายขององค์กร และผู้มี

ส่วนได้ส่วนเสียหลังการนำกลยุทธ์ไปใช้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ข้อสรุปผลการวิจัยการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง มีดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการวิจัยที่จำเป็นสำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการวิจัยที่จำเป็นสำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ตามเกณฑ์ในการพิจารณาองค์ประกอบที่ระบุไว้ในขั้นตอนการดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1 นั้นทำให้ได้องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการวิจัยที่จำเป็นสำหรับอาจารย์ จำนวน 10 องค์ประกอบ 75 ตัวแปรสังเกตได้ ประกอบด้วย

องค์ประกอบที่ 1 ความรู้ความสามารถเบื้องต้นทางการวิจัย ประกอบด้วย 6 ตัวแปร ได้แก่ มีความรู้เกี่ยวกับ 1) วิธีการแสวงหาความรู้ความจริง 2) ประเภทของงานวิจัย 3) กระบวนการวิจัย 4) จรรยาบรรณนักวิจัย 5) ศาสตร์ที่ทำวิจัย และ 6) สามารถเข้าถึงแหล่งทุนและรู้จุดประสงค์ของแหล่งทุน

องค์ประกอบที่ 2 ความสามารถในการทำวิจัย ประกอบด้วย 4 ตัวแปร ได้แก่ มีความสามารถเกี่ยวกับ 1) การกำหนดปัญหาการวิจัย 2) การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย 3) การสืบค้นข้อมูลและสารสนเทศสำหรับการวิจัย 4) การดำเนินการวิจัยให้สำเร็จตามแผน

องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงร่างวิจัย ประกอบด้วย 9 ตัวแปร ได้แก่ มีความสามารถเกี่ยวกับ 1) การระบุปัญหาการวิจัย 2) การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย 3) การตั้งสมมติฐานการวิจัย 4) การระบุตัวแปรการวิจัย 5) การกำหนดขอบเขตการวิจัย 6) การกำหนดข้อจำกัดของการวิจัย 7) การกำหนดข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย 8) การกำหนดและนิยามศัพท์เฉพาะ 9) การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย

องค์ประกอบที่ 4 การดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย 10 ตัวแปร ได้แก่ มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับ 1) รูปแบบการวิจัย 2) วิธีการที่ทำให้งานวิจัยมีความเที่ยงตรง 3) การกำหนดแหล่งข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ 4) การกำหนดประชากร

กลุ่มตัวอย่าง ขนาดและวิธีการสุ่มตัวอย่าง 5) การสร้างเครื่องมือวิจัย 6) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 7) สถิติที่ใช้ในการวิจัย 8) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ การแปลค่าสถิติ และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 9) การเขียนรายงานการวิจัย 10) การเผยแพร่ผลงานวิจัย

องค์ประกอบที่ 5 บริบทมหาวิทยาลัยราชภัฏ และพื้นที่รับผิดชอบ ประกอบด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ 1) การกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) ยุทธศาสตร์การวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 3) สังคม ชุมชน ท้องถิ่นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

องค์ประกอบที่ 6 การบริหารจัดการโครงการวิจัย ประกอบด้วย 19 ตัวแปร ได้แก่ 1) มีความสามารถเกี่ยวกับ 1) การบูรณาการศาสตร์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย 2) การผสมผสานการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ 3) การกำหนดแผนงานของโครงการวิจัย 4) การออกแบบและวางแผนการบริหารจัดการโครงการวิจัย 5) การวางแผนบริหารงานวิจัยเพื่อป้องกันความเสี่ยง 6) การกำหนดวิธีการเพื่อรองรับเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการวิจัย 7) การกำหนดวิธีในการทำงานของทีมงานวิจัย 8) การบริหารจัดการและกำหนดกิจกรรมเพื่อให้เกิดเครือข่ายทางการวิจัย 9) การทำงานร่วมกับบุคคลทุกระดับ ทั้งในโครงการวิจัยและภายนอกโครงการวิจัย 10) การประสานงานกับองค์กรหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย 11) การกำหนดแนวทางเลือกในการแก้ปัญหา 12) การยุติปัญหาความขัดแย้งในหมู่นักวิจัย 13) การบริหารจัดการงบประมาณการวิจัยตามวงเงินของโครงการวิจัยที่ได้รับอนุมัติ 14) การบริหารจัดการงบประมาณการวิจัยได้สอดคล้องกับแผนงานวิจัยที่กำหนด 15) การดำเนินการโครงการวิจัยให้สำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด 16) การส่งผลงานวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร 17) การเสนอผลงานวิจัยในที่ประชุมทั้งระดับชาติ และนานาชาติ 18) การเสนอผลงานวิจัยเพื่อจดสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร 19) การถ่ายทอดผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมายและท้องถิ่น

องค์ประกอบที่ 7 การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ประกอบด้วย 5 ตัวแปร ได้แก่ 1) มีความสามารถในการระบุแนวทางและนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เกี่ยวกับ 1) การพัฒนาตนเอง 2) การพัฒนา

และปรับปรุงงาน 3) การพัฒนาท้องถิ่น (ประโยชน์ในเชิงสาธารณะ) 4) การใช้ประโยชน์ในเชิงนโยบาย 5) การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

องค์ประกอบที่ 8 การบริหารจัดการผลผลิตของงานวิจัย ประกอบด้วย 5 ตัวแปร ได้แก่ 1) มีความสามารถเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผลผลิตของงานวิจัยให้นำไปสู่ 1) นวัตกรรมเชิงพาณิชย์ 2) ความคุ้มค่าและมีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ 3) การพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้ง 4) มีความสามารถในการกำหนดรูปแบบวิธีการในการประเมินผลสำเร็จของโครงการวิจัย และ 5) มีความสามารถในการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการวิจัย

องค์ประกอบที่ 9 คุณลักษณะของนักวิจัย ประกอบด้วย 10 ตัวแปร ได้แก่ 1) ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการวิจัยต่อวิชาชีพ 2) เห็นคุณค่าของการวิจัยและการนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาตน พัฒนางานและท้องถิ่น 3) ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นหรือสนับสนุนผู้อื่นในการทำวิจัย 4) ทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหาทางวิชาการ ปัญหาขององค์กร หรือปัญหาท้องถิ่น 5) มีความสนใจใฝ่รู้และมีวิธีการเรียนรู้ 6) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เกี่ยวกับงานวิจัย 7) แสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล 8) ยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์เชิงวิชาการ 9) ใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจหรือทำงาน 10) มีความมุ่งมั่นและรับผิดชอบ

องค์ประกอบที่ 10 จรรยาบรรณนักวิจัย ประกอบด้วย 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) มีความซื่อสัตย์ไม่บิดเบือนข้อมูลทางวิชาการและมีคุณธรรมในทางวิชาการและการจัดการ 2) มีความตระหนักถึงพันธกรณีในการทำวิจัย ตามข้อตกลงที่ทำไว้กับหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัย และต่อหน่วยงานที่ตนสังกัด 3) มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่ศึกษาวิจัยไม่ว่าจะเป็น คน สัตว์ พืช ตลอดจนวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและเคารพศักดิ์ศรี และสิทธิของมนุษย์ที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัย 4) มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดจากการวิจัยของตนต่อสังคมทุกระดับ

2. ผลการศึกษาระดับสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

ผลการวิจัยโดยภาพรวม พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับสมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง-มาก สมรรถนะในองค์ประกอบที่ 10 จรรยาบรรณนักวิจัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ได้แก่ สมรรถนะมีความซื่อสัตย์ไม่บิดเบือนข้อมูลทางวิชาการและมีคุณธรรมในทางวิชาการและการจัดการสมรรถนะที่ต่ำกว่าด้านอื่น คือ สมรรถนะในองค์ประกอบที่ 6 การบริหารจัดการโครงการวิจัย ได้แก่ สมรรถนะสามารถเสนอผลงานวิจัยเพื่อจดสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตรได้ มีระดับสมรรถนะอยู่ในระดับน้อยและสมรรถนะสามารถเสนอผลงานวิจัยในที่ประชุมทั้งระดับ ชาติ และนานาชาติ มีระดับสมรรถนะอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิเคราะห์ค่าช่องว่างของสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง สมรรถนะที่ต้องให้ความสำคัญในการนำไปทำกลยุทธ์เพื่อพัฒนามีทั้งหมด 15 ตัวแปร โดย 3 อันดับแรกได้แก่ 1) สามารถเสนอผลงานวิจัยเพื่อจดสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตรได้ 2) สามารถเข้าถึงแหล่งทุนและรู้จุดประสงค์ของแหล่งทุน 3) สามารถเสนอผลงานวิจัยในที่ประชุมทั้งระดับชาติ และนานาชาติ

3. ผลการพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง มีตำแหน่งยุทธศาสตร์แบบ WO (Analyzer strategy) หรือกลยุทธ์การปรับตัว และมีรายละเอียดของกลยุทธ์ดังนี้

วิสัยทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง มีอาจารย์ที่มีสมรรถนะด้านการวิจัย สามารถสร้างสรรค์ผลงานวิจัยในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และนานาชาติ

พันธกิจที่ 1 เสริมสร้างสมรรถนะด้านการวิจัยให้กับอาจารย์

เป้าประสงค์ที่ 1 อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง มีสมรรถนะด้านการวิจัย สามารถผลิตผลงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 การยกระดับสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

กลยุทธ์

1.1 เพิ่มขีดสมรรถนะนักวิจัยทุกระดับ (กลยุทธ์ WO) มี 6 มาตรการ 9 ตัวชี้วัด

1.2 แสวงหาเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัย ระหว่างองค์กรทั้งภายในและต่างประเทศ (กลยุทธ์ WT) มี 5 มาตรการ 5 ตัวชี้วัด

พันธกิจที่ 2 เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการงานวิจัยของอาจารย์

เป้าประสงค์ที่ 2 อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง สามารถบริหารจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 การเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการงานวิจัย

กลยุทธ์

2.1 ส่งเสริมความสามารถในการบริหารจัดการงานวิจัย (กลยุทธ์ WO) มี 4 มาตรการ 4 ตัวชี้วัด

2.2 พัฒนาระบบและกลไกสนับสนุนการวิจัย (กลยุทธ์ SO) มี 9 มาตรการ 9 ตัวชี้วัด

พันธกิจที่ 3 ส่งเสริมให้อาจารย์ผลิตผลงานวิจัยเพื่อเผยแพร่ และนำไปใช้ประโยชน์

เป้าประสงค์ที่ 3 อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง สามารถผลิตผลงานวิจัยที่นำไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งเชิงสาธารณะ เชิงนโยบาย และเชิงพาณิชย์ รวมทั้งสามารถเผยแพร่ผลงานวิจัยได้ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และนานาชาติ

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 การส่งเสริมการผลิตผลงานวิจัยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ และได้รับการยอมรับในระดับชาติ และนานาชาติ

กลยุทธ์

3.1 ประสานความร่วมมือเครือข่ายสนับสนุนการวิจัยแบบพหุภาคีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (กลยุทธ์ ST) มี 5 มาตรการ 5 ตัวชี้วัด

3.2 ส่งเสริมการเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัย (กลยุทธ์ WO) มี 6 มาตรการ 6 ตัวชี้วัด

ผลการตรวจสอบความถูกต้องของร่างกลยุทธ์โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ว่า ข้อมูลมีความเพียงพอ ที่มาของปัจจัยสภาพแวดล้อมมีความชัดเจน โครงสร้างกลยุทธ์มีความเหมาะสม วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ มาตรการ ตัวชี้วัด สภาพแวดล้อมภายนอก และสภาพแวดล้อมภายในมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกัน

4. ผลการประเมินกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

ผลการประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์ 1) ผลการประเมินความสอดคล้องโดยภาพรวมพบว่า องค์ประกอบต่างๆ ของกลยุทธ์ มีความสอดคล้องกันในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย=4.51) 2) ผลการประเมินความเหมาะสม โดยภาพรวม พบว่า กลยุทธ์ มีความเหมาะสมในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=4.50) 3) ความเป็นไปได้ โดยภาพรวม พบว่า กลยุทธ์ มีความเป็นไปได้ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=4.27) และ 4) ความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวม พบว่า กลยุทธ์มีความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย=4.67) โดยมีกลยุทธ์ที่มีผลการประเมินในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ประเด็น มี 1 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ส่งเสริมความสามารถในการบริหารจัดการงานวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการวิจัยที่จำเป็นสำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

องค์ประกอบที่ 1 ความรู้ความสามารถเบื้องต้นทางการวิจัย องค์ประกอบที่ 2 ความสามารถในการทำวิจัย องค์ประกอบที่ 3 การจัดทำโครงร่างวิจัย องค์ประกอบที่ 4 การดำเนินการวิจัย องค์ประกอบที่ 9 คุณลักษณะของนักวิจัย องค์ประกอบที่ 10 จรรยาบรรณนักวิจัย และองค์ประกอบที่ 12 การสืบค้นข้อมูลจากเอกสาร เป็นสมรรถนะด้านความรู้ความสามารถทั่วไปที่นักวิจัยต้องมี ซึ่งสอดคล้องกับภพร สิงห์ดี (2531) ศราวุธ คำแก้ว (2546) อัจริยา วัชรวิวัฒน์ (2544) ที่กล่าวทำนองเดียวกันว่า สมรรถนะนักวิจัยที่สำคัญประกอบด้วย 2 ด้าน คือ สมรรถนะนักวิจัยด้านจิตอารมณ์ และสมรรถนะนักวิจัยด้านความรู้ความสามารถ นอกจากนี้ สมรรถนะด้านคุณลักษณะของนักวิจัย และจรรยาบรรณนักวิจัยยังมีความสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะของนักวิจัยด้านเจตคติและลักษณะนิสัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย โดยทศนี นุชประยูรและเติมศรี ชำนิจรกิจ (2541) อัจริยา วัชรวิวัฒน์ (2544) สภาวิจัยแห่งชาติ (2541) และคณะกรรมการ National Committee on Secondary Education ของอเมริกา (อ้างถึงใน สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2527) ได้ระบุคุณลักษณะ

ของนักวิจัยและจรรยาบรรณนักวิจัยไว้เป็นแนวทางสำหรับนักวิจัยยึดถือปฏิบัติ

องค์ประกอบที่ 6 การบริหารจัดการโครงการวิจัย และองค์ประกอบที่ 13 การวิเคราะห์ปรากฏการณ์ เป็นสมรรถนะด้านการบริหารจัดการงานวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับ วิภารัตน์ ดีอ่อง (2553) ได้วิจัยและนำเสนอ Competency Model ด้านการบริหารงานวิจัยของนักวิจัยภาครัฐ ประกอบด้วยสมรรถนะด้านการจัดการงบประมาณ ด้านการเผยแพร่ ด้านการจัดการทรัพยากรปัญหา ด้านจรรยาบรรณและความซื่อสัตย์ ด้านการสร้างเศรษฐกิจฐานความรู้ ด้านความเป็นอิสระทางวิชาการและการตั้งประเด็นการวิจัย ด้านการประสานงาน และด้านการจัดการวิชาการ

องค์ประกอบที่ 5 บริบทมหาวิทยาลัยราชภัฏและพื้นที่รับผิดชอบ องค์ประกอบที่ 7 การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ องค์ประกอบที่ 8 การบริหารจัดการผลผลิตของงานวิจัย และองค์ประกอบที่ 11 บทบาทหน้าที่ด้านการวิจัยของอาจารย์ เป็นสมรรถนะด้านการวิจัยที่เป็นลักษณะเฉพาะของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 (2553) มาตรา 7 ที่ระบุไว้ว่า ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ครั้งที่ 2 (2554) ที่ระบุว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น และองค์ประกอบของสมรรถนะมีความสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์การประเมินที่เน้นการทำวิจัยเพื่อการตีพิมพ์เผยแพร่และการนำไปใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

2. การศึกษาระดับสมรรถนะด้านการวิจัยและผลการศึกษาวิเคราะห์ช่องว่างของสมรรถนะ

ผลการศึกษาสมรรถนะด้านการวิจัยที่เป็นจริงของอาจารย์ พบว่าสมรรถนะที่อาจารย์มีน้อยกว่าด้านอื่นคือ ความสามารถเสนอผลงานวิจัยเพื่อจดสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร รองลงมาคือความสามารถเสนอผลงาน วิจัยในที่ประชุมทั้งระดับชาติ และนานาชาติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าช่องว่างของสมรรถนะด้านการวิจัยพบว่าสมรรถนะที่ต้องให้ความสำคัญนำไปทำกลยุทธ์ในการพัฒนา 3 อันดับแรกได้แก่ 1) สามารถเสนอผลงานวิจัยเพื่อจดสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตรได้ 2) สามารถเข้าถึงแหล่งทุน และรู้จุดประสงค์ของแหล่งทุน

3) สามารถเสนอผลงานวิจัยในที่ประชุมทั้งระดับชาติและนานาชาติ ซึ่งผลดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกของทั้ง 4 มหาวิทยาลัย ซึ่งควรพัฒนาในประเด็นงานวิจัยและสร้างสรรค์ให้ตีพิมพ์ เผยแพร่ ในระดับชาติหรือระดับนานาชาติ นำไปใช้ประโยชน์ นำสู่การจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา แสวงหาแหล่งทุนวิจัยจากภายนอก และการพัฒนาศักยภาพอาจารย์ให้สามารถหาแหล่งเงินทุนจากภายนอกมากขึ้น

3. การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง

กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง มีทั้งหมด 6 กลยุทธ์ประกอบด้วย

1) กลยุทธ์เพิ่มขีดสมรรถนะนักวิจัยทุกระดับ

กลยุทธ์นี้มีความสอดคล้องกับสำนักนายกรัฐมนตรี (2542) ซึ่งได้ประกาศนโยบายด้านการศึกษาที่ต้องการส่งเสริมให้มีการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ พัฒนาอาจารย์ รุ่นใหม่ที่มีประสบการณ์ด้านการวิจัยน้อย โดยให้นักวิจัยอาวุโสเป็นพี่เลี้ยง และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550 - 2554) (2551) ที่เร่งสร้างกำลังคนที่มีความเป็นเลิศในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ที่นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ โดยมุ่งผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพในทุกสาขา เร่งผลิตนักวิจัยในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและของสังคมไทย เพื่อเป็นแกนนำในการพัฒนาประเทศ

2) กลยุทธ์ปรับปรุงแบบการสร้างเครือข่ายเพื่อขยายความร่วมมือในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัย ระหว่างองค์กรภายในมหาวิทยาลัย และองค์กรภายนอกทั้งในประเทศและต่างประเทศ กลยุทธ์นี้สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติที่ต้องการสร้างเครือข่ายของประเทศโดยมีการผสมผสานองค์ความรู้จากศาสตร์ในลักษณะสหสาขาวิชา เช่นเดียวกับวิจารณ์ พานิช, 2540 (อ้างถึงในพงษ์พัชรินทร พุทธวัฒน์, 2545) ที่เน้นการสร้างประชาคมวิจัยขึ้นภายในมหาวิทยาลัย คณะและภาควิชา และมหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ (วรารักษ์ บวรศิริ, 2543) ที่กำหนดให้การวิจัยของมหาวิทยาลัยมีความร่วมมือกับ

มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง ภาคอุตสาหกรรมและภาคเอกชนจำนวนมาก

3) กลยุทธ์ส่งเสริมความสามารถในการบริหารจัดการงานวิจัย กลยุทธ์นี้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550 - 2554) (2551) ที่เน้นผลิตนักวิจัยให้สามารถบริหารจัดการความรู้ไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนา

4) กลยุทธ์พัฒนาระบบและกลไกสนับสนุนการวิจัย กลยุทธ์นี้สอดคล้องกับคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ที่ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันวิจัยและพัฒนา ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศในการทำวิจัยและพัฒนา ตลอดจนแลกเปลี่ยนความรู้และเทคโนโลยี ให้มีการทำแผนการวิจัยร่วมกัน และสร้างระบบข้อมูลประสานให้เป็นเครือข่ายเพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ และทรัพยากรในการทำวิจัย ซึ่งเป็นการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อลดต้นทุนการบริหารจัดการองค์กร

5) ประสานความร่วมมือเครือข่ายสนับสนุนการวิจัยแบบพหุภาคีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น กลยุทธ์นี้มีความสอดคล้องกับปฐมพงษ์ โพธิ์ประสิทธิ์นันท์ (2543) ที่เสนอแนวทางพัฒนางานวิจัยของมหาวิทยาลัยไทยว่า ควรสร้างความร่วมมือกันระหว่างสถาบัน เพื่อนำไปสู่การผลิตเทคโนโลยีเอง โดยการพึ่งภูมิปัญญาและเทคโนโลยีที่ได้จากการวิจัยและการผลิตจากองค์ความรู้ของตนเอง มากกว่าพึ่งพิงจากต่างประเทศ

6) ส่งเสริมการเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัย เป็นกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (2551 - 2565) (2550) ที่มีเป้าหมายให้สร้างผลงานวิจัยที่สอดคล้องความต้องการของชาติ สามารถแก้ไขปัญหาและก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้ใช้ผลงานอย่างแท้จริง ดังปรากฏในปฏิญญาโลกสำหรับศตวรรษที่ 21 ว่าจุดมุ่งหมายของอุดมศึกษาจะต้องส่งเสริมงานวิจัยและใช้ความรู้จากการวิจัยพัฒนาสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ โดยให้ผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณภาพโดยการยอมรับของสังคมวิชาการระดับนานาชาติ มีการตีพิมพ์และนำไปใช้อ้างอิงอย่างกว้างขวางทั้งระดับชาติและนานาชาติ (ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2542) รวมทั้งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550 - 2554) (2551) ที่เน้นพัฒนานักวิจัยที่มีอยู่ให้มีศักยภาพ สามารถ

สร้างนวัตกรรมที่นำมาใช้ประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมและ
เชิงพาณิชย์

4. การประเมินกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะ ด้านการวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่ม ภาคเหนือตอนล่าง

ผลการประเมินความสอดคล้อง ความ
เหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของ
กลยุทธ์พบว่า ความเป็นไปได้มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าทุกประเด็น
แสดงว่าผู้ประเมินตัดสินว่ากลยุทธ์มีความเป็นไปได้น้อยที่
จะประสบความสำเร็จในการนำไปสู่การปฏิบัติบนพื้นฐาน
ของทรัพยากร เทคโนโลยี สภาพแวดล้อมขององค์กร
เนื่องมาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 4 แห่ง มีข้อจำกัด
ด้านบุคลากร ทรัพยากร เทคโนโลยีสารสนเทศ
ดังผลการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในของ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พิบูลสงคราม ที่พบจุดอ่อนในทำนองเดียวกันคือ ความไม่
เพียงพอด้านบุคลากร ระบบเครือข่ายเทคโนโลยี
สารสนเทศ วัสดุ งบประมาณในการบริหารจัดการ
(กองนโยบายและแผน, 2551; แผนยุทธศาสตร์การ
พัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 15 ปี (พ.ศ.
2551 - 2565, 2551) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
เสนอแนวทางในการพัฒนามหาวิทยาลัยไว้ว่า ควรพัฒนา
ระบบสารสนเทศให้ครอบคลุมภารกิจทุกด้าน (รายงาน
การประเมินตนเองมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์,
2553) และมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มีนโยบาย
ส่งเสริมให้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี
สารสนเทศ กระจายอำนาจการบริหารอย่างเป็นรูปธรรม
ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการที่มีความซ้ำซ้อน ปรับลด
ขั้นตอนให้มีความกระชับ และเกิดความคล่องตัวในการ
ปฏิบัติงาน (แผนยุทธศาสตร์การบริหารมหาวิทยาลัยราช
ภัฏเพชรบูรณ์ พ.ศ. 2553 - 2554, 2553)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะในระดับนโยบาย

1) มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ
ตอนล่างควรมุ่งพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของอาจารย์
โดยส่งเสริมความสามารถในการบริหารจัดการงานวิจัย
เพิ่มขีดสมรรถนะนักวิจัยทุกระดับ ส่งเสริมการเผยแพร่
และถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง และ

ควรเน้นการสร้างเครือข่าย สนับสนุนการวิจัยแบบพหุ
ภาคีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาระบบและกลไก
สนับสนุนการวิจัยอย่างเหมาะสม

2) สถาบันการศึกษา ที่มีภารกิจด้านการ
วิจัยสามารถนำกลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัย
ที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะ
ด้านการวิจัยให้กับบุคลากรหรือการกำหนดกลยุทธ์ได้

1.2 ข้อเสนอแนะในระดับบริหาร

1) ผู้บริหารหน่วยงาน สามารถนำกลยุทธ์
การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยที่ได้จากการวิจัยมาเป็น
แนวทางในการเตรียมความพร้อมด้านการวิจัยให้กับ
บุคลากรที่ปฏิบัติภารกิจด้านการวิจัย

2) จากผลการศึกษา ผู้บริหารควรเร่ง
พัฒนาสมรรถนะด้านความสามารถเสนอผลงานวิจัยเพื่อ
จดสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร ความสามารถเสนอผลงานวิจัย
ในที่ประชุมทั้งระดับชาติ และนานาชาติ

1.3 ข้อเสนอแนะในระดับปฏิบัติการ

อาจารย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่ม
ภาคเหนือตอนล่าง และบุคลากรของหน่วยงานที่มีบทบาท
ใกล้ชิดยังสามารถนำข้อค้นพบเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการ
วิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัย
ให้แก่ตนเองด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้ตนเองปฏิบัติงานด้าน
การวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาสมรรถนะอื่นๆ
ตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย เช่น สมรรถนะด้านการ
จัดการเรียนการสอน การบริการวิชาการ การทำนุบำรุง
ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

2) ควรได้มีการศึกษาเกี่ยวกับ กลยุทธ์การ
พัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของบุคลากรในลักษณะ
เฉพาะกลุ่ม เช่น พนักงานมหาวิทยาลัยสายสอน อาจารย์
ประจำตามสัญญาจ้าง บุคลากรสายสนับสนุน เพื่อหา
แนวทางพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยในบริบทที่เหมาะสม
เฉพาะกลุ่ม

3) แต่ละมหาวิทยาลัยควรมีการศึกษาวิจัยและ
จัดทำกลยุทธ์ของแต่ละมหาวิทยาลัยเพื่อให้มีความ
สอดคล้อง ความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของตนเอง
และเป็นประโยชน์กับมหาวิทยาลัย

เอกสารอ้างอิง

กองนโยบายและแผน. (2551). *แผนกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ประจำปี พ.ศ.2552 - 2555*.

กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2540). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544)*.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

คณะนักวิจัย. (2540). *โครงการศึกษาวิจัยเรื่องอุดมศึกษาไทย : วิฤตและทางออก*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ทัศนีย์ นุชประยูร และเดิมีศรี ชำนิจรกิจ. (2541). *สถิติในการวิจัยทางการแพทย์*. กรุงเทพฯ : สุทธาการการพิมพ์.

นภาพร สิงห์หัต. (2531). *การพัฒนาชุดการสอนรายบุคคลเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางการวิจัยสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำการ*. ปรินญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ปฐมพงษ์ โพธิ์ประสิทธิ์นันท์. (26-29 กันยายน 2543). *ทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัยไทย ศึกษาจากการพัฒนามหาวิทยาลัยออกพอร์ดและฮาร์วาร์ด*. *สยามรัฐ*. หน้า 7.

แผนยุทธศาสตร์การบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พ.ศ. 2553-2554. (2553). เพชรบูรณ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม 15 ปี (พ.ศ.2551-2565). (2551). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

พงษ์พัชรินทร์ พุฒินะ.(2545). *กลยุทธ์การพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2542). *การบริหารจัดการอุดมศึกษา หลักและแนวทางตามแนวปฏิรูป*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

รายงานการประเมินตนเองมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. (2553). นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

วรารณ บวรศิริ. (2543). *แนวโน้มและประเด็นสำคัญในโครงสร้างการเรียนรู้ทางการอุดมศึกษาในยุโรป*. กรุงเทพฯ : สำนักงานโครงการปฏิรูปอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

วิภารัตน์ ดือออง. (2553). *ความสามารถเชิงสมรรถนะด้านการบริหารงานวิจัยของนักวิจัยภาครัฐ*.

วารสารพัฒนบริหารศาสตร์ , 50(3), 171-200

ศราวุธ คำแก้ว. (2546). *การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถภาพครุณักวิจัยในชั้นเรียน*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สภาวิจัยแห่งชาติ. (2541). *จรรยาบรรณนักวิจัย : แนวทางปฏิบัติ*. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2555, จาก www.riclib.nrct.go.th/ebook/Researcher%20Ethics%20Thai.pdf.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2527). *หลักการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

อังคินันท์ อินทรกำแหง และทัศนีย์ ทองกัคดี. (2549). *การพัฒนารูปแบบสมรรถนะด้านผู้นำทางวิชาการของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ เอกชน และในกำกับของรัฐ*. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

อัจฉริยา วัชรวิวัฒน์. (2544). *การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางการวิจัยสำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์*. ปรินญานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.